

ศูนย์ส่งเสริมอาชีพธุรกิจชุมชนและพัฒนาชุมชน

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนอก จังหวัดปัตตานี

ตำบลบ้านนอกเป็นชุมชนที่มีฐานะยากจนครัวเรือนส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่า 20,000 บาทต่อปี ประชาชนส่วนหนึ่งออกไปทำงานในตัวเมืองและประเทศเพื่อนบ้าน เช่น มาเลเซีย และบรูไน อีกส่วนหนึ่งที่อาศัยอยู่ในชุมชนประกอบอาชีพไม่เป็นหลักแหล่ง บางส่วนทำนา ปลูกผักสวนครัว บางส่วนรับจ้างทั่วไป ไม่มีการรวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มหรือสมาคมอาชีพ การดำเนินชีวิตเป็นไปในลักษณะต่างคนต่างอยู่ ความสัมพันธ์ในครัวเรือนและตำบลขาดความเข้มแข็ง ประชาชนมีรายได้ต่ำและมีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะด้านการประกอบอาชีพของตนเอง

วิถีนใหม่

ในปี 2545 องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนอกจึงจัดตั้ง "ศูนย์ส่งเสริมอาชีพธุรกิจชุมชนและพัฒนาชุมชน" เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มอาชีพในชุมชนและช่วยให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการผลิตสินค้าออกจำหน่าย

ข้อมูลพื้นฐานปีปัจจุบัน
: ปี พ.ศ. 2546

อำเภอ: ปะนาเร

จังหวัด: ปัตตานี

ประชากร: 4,089 คน

พื้นที่: 12.8 ตร.กม.

ประเภทท้องถิ่น :
องค์การบริหารส่วนตำบล

การเลือกตั้ง : ทางอ้อม

ผลงานที่ได้ดำเนินการ

1. จัดตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการ จำนวน 15 คน โดยประชาชนในตำบลเป็นผู้เลือกเข้ามา คณะกรรมการจำนวน 12 คน มาจากราษฎร 6 หมู่บ้าน หมู่บ้านละ 2 คน และอีก 3 คน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการติดต่อประสานงานการประกอบธุรกิจรายย่อย ทั้งนี้ อบต. เห็นว่าการใช้รูปแบบบริหารงานแบบคณะกรรมการจะทำให้กลุ่มอาชีพทั้ง 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเลี้ยงไก่ไข่ กลุ่มผลิตอาหารเกษตรแปรรูป กลุ่มจักสานหัตถกรรม และกลุ่มผลิตน้ายาล้างจาน มีความเข้มแข็งและยั่งยืนในการดำเนินการมากกว่าการที่ต่างกลุ่มต่างผลิตและต่างกลุ่มต่างขาย โดยคณะกรรมการบริหารโครงการจะดูแลตั้งแต่ขั้นการวางแผนการผลิตจนกระทั่งหาตลาดและจัดจำหน่ายผลผลิต ซึ่งสินค้าของทุกกลุ่มจะถูกจัดแสดงและเปิดจำหน่ายให้แก่บุคคลทั่วไปที่อาคารศูนย์แสดงและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ณ บริเวณที่ทำการอบต.
2. อนุมัติให้โครงการศูนย์ส่งเสริมอาชีพธุรกิจชุมชนและพัฒนาชุมชนใช้ที่ดินสาธารณะหมู่ที่ 1 และอาคารสถานที่ของภายในที่ทำการ อบต. ในการประกอบกิจกรรมของกลุ่มอาชีพต่าง ๆ รวมทั้งก่อสร้างอาคาร 1 หลังภายในบริเวณพื้นที่ที่ทำการ อบต. เพื่อเป็นศูนย์แสดงและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มทั้ง 4 ประเภท ได้แก่ ไข่ไก่ อาหารเกษตรแปรรูป สินค้าจักสานหัตถกรรม และน้ายาล้างจาน

การระดมทรัพยากร

ค่าใช้จ่าย/การลงทุน	1. โครงการพัฒนาเศรษฐกิจระดับชุมชน แผนงานด้านชุมชน สนับสนุนงบประมาณการก่อสร้างและจัดซื้อ
---------------------	--

ค่าใช้จ่าย/การลงทุน	- โรงเรือนไก่ 2 หลัง 140,000 บาท - อุปกรณ์การเลี้ยงและอาหารลูกไก่ 137,680 บาท - อุปกรณ์ในการดำเนินงานของกลุ่มจักสาน 122,650 บาท - อุปกรณ์ในการดำเนินงานของกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร 182,800 บาท 2. อบต. บ้านนอกสนับสนุนงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายดังต่อไปนี้ - ค่าก่อสร้างอาคาร 1 หลังบริเวณพื้นที่ของ อบต. เพื่อใช้เป็นศูนย์แสดงและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ 559,000 บาท - ค่าดำเนินการและประสานงาน 2,500 บาท - ค่าเอกสารและเครื่องเขียน 2,500 บาท
การระดมทุน	1. หักจากการระดมทุนสมาชิกในกลุ่ม 1,200 หัก หักละ 10 บาท รวม 12,000 บาท
บุคลากร	1. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จำนวน 6 คน ให้ความรู้และสอนวิธีการผลิตน้ำยาล้างจาน 2. พัฒนาชุมชนจำนวน 1 คน ให้คำปรึกษาแก่ประชาชนในการจัดตั้งกลุ่มและพัฒนาอาชีพ 3. ปลัด อบต. ให้คำปรึกษาเรื่องการหาตลาดและพัฒนากลุ่มอาชีพให้เข้มแข็ง

ขั้นตอนในการดำเนินการ

วัน เดือน ปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
2545	คณะบริหาร สมาชิกสภาอบต. และปลัด อบต. นำนโยบายจากรัฐบาลเรื่องการจัดทำโครงการที่เป็นประโยชน์สำหรับคนในชุมชนเพื่อเสนอของบประมาณสนับสนุนจากส่วนกลางและปรึกษาร่วมกันเพื่อแสวงหาโครงการที่มีความเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน	คณะผู้บริหาร / ปลัด อบต.
กุมภาพันธ์ 2545	จัดประชุมประชาคมหมู่บ้านเพื่อชี้แจงราษฎรในตำบลให้ทราบถึงนโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการ	นายก อบต. / ปลัด อบต.
กุมภาพันธ์ 2545	จัดประชาคมตำบลเพื่อให้ประชาชนเสนอตั้งกลุ่มอาชีพที่ตนเองถนัดและสนใจ โดยปลัด อบต. ให้แนวคิด ว่า กลุ่มอาชีพที่จะเกิดขึ้นควรรวมตัวกันให้เป็นกลุ่มใหญ่ที่เข้มแข็งมากกว่าที่จะแยกเป็นกลุ่มเล็กกระจัดกระจาย	นายก อบต. / ปลัด อบต.
มีนาคม 2545	สภา อบต. ลงมติเห็นชอบให้จัดตั้ง "ศูนย์ส่งเสริมอาชีพธุรกิจชุมชนและพัฒนาชุมชน"	อบต.
มีนาคม 2545	ประชาชนเลือกกรรมการบริหารโครงการ จำนวน 15 คน โดยคัดเลือกจาก ราษฎร 6 หมู่บ้าน หมู่บ้านละ 2 คน และผู้ทรงคุณวุฒิในการติดต่อประสานงานการประกอบธุรกิจรายย่อย 3 คน	อบต./ราษฎรในชุมชน

วัน เดือน ปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
2545	เปิดขายหุ้นให้แก่ราษฎรในตำบลเพื่อเข้าเป็นสมาชิกโครงการ จำนวน 1,200 หุ้น หุ้นละ 10 บาท รวม 12,000 บาท มีสมาชิกทั้งหมด 105 คน	อบต./ คณะผู้บริหาร อบต./ ปลัด อบต.
2545	กำหนดกิจกรรมที่แต่ละกลุ่มอาชีพจะปฏิบัติ โดยคำนึงถึงความสามารถในการผลิตและความต้องการของตลาด กิจกรรมมีทั้งหมด 5 กลุ่ม ได้แก่ กิจกรรมศูนย์ส่งเสริมอาชีพธุรกิจชุมชน กิจกรรมเลี้ยงไก่ไข่ กิจกรรมกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ด้านการเกษตร กิจกรรมหัตถกรรมจักสาน และกิจกรรมผลิตน้ำยาล้างจาน ซึ่งกิจกรรมศูนย์ส่งเสริมอาชีพธุรกิจชุมชนจะเป็นตัวกลางในการจัดจำหน่ายผลผลิตที่เกิดขึ้นจากทั้ง 4 กลุ่มอาชีพ	กรร ม การ บริ หาร โครงการ
2545	กำหนดระเบียบข้อบังคับ และหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติงานร่วมกันของกรรมการและสมาชิกโครงการ	อ บ ต . / กรร ม การ บริ หาร โครงการ/สมาชิกกลุ่ม อบต.
มิถุนายน 2545	สภา อบต. มีมติอนุมัติให้ใช้สถานที่เพื่อดำเนินกิจกรรมดังนี้ • กิจกรรมการเลี้ยงไก่ไข่ ให้ใช้ที่ดินสาธารณะ หมู่ที่ 1 • กิจกรรมแปรรูปผลิตภัณฑ์ด้านการเกษตร ใช้อาคารศูนย์ฝึกอาชีพของ อบต. • กิจกรรมหัตถกรรมจักสาน ใช้อาคาร ศสมช. หมู่ 3 • กิจกรรมผลิตน้ำยาล้างจานและแชมพูสระผม ใช้อาคาร ศสมช. หมู่ 3	
2545	ก่อสร้างอาคารศูนย์แสดงและจัดจำหน่ายสินค้า 1 หลัง ในบริเวณที่ทำการ อบต.	อบต.
มิถุนายน – กันยายน 2545	ดำเนินการตามโครงการ โดยมีกลุ่มกิจกรรม 5 กลุ่ม ประกอบด้วย กิจกรรมศูนย์ส่งเสริมอาชีพธุรกิจชุมชน กิจกรรมเลี้ยงไก่ไข่ กิจกรรมกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ด้านการเกษตรทำขนม กิจกรรมหัตถกรรมจักสาน และกิจกรรมผลิตน้ำยาล้างจานและแชมพูสระผม	สมาชิกกลุ่ม
2545	กรรมการควบคุม ติดตาม และแนะนำผู้ปฏิบัติ	กรร ม การ บริ หาร โครงการฯ
2545	ประเมินผลการปฏิบัติงานของกลุ่มอาชีพแต่ละกลุ่ม	กรร ม การ บริ หาร โครงการฯ/ หัวหน้า กลุ่ม
2545	รายงานผลและส่งผลผลิตเข้าสู่ศูนย์จำหน่าย	หัวหน้ากลุ่ม/ สมาชิก คณะกรรมการบริหาร โครงการฯ
2545	จัดฝึกอบรมให้คณะกรรมการและผู้ปฏิบัติงานให้เชื่อมโยงกับตลาดและเข้าถึงลูกค้าในทุก ๆ ด้าน	อบต.

หน่วยงานที่เข้าร่วมดำเนินการ

--หน่วยงาน/องค์กร--

สถานีอนามัยในตำบล

สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด

--บทบาทความร่วมมือ--

จัดส่งเจ้าหน้าที่มาให้ความรู้และสอนวิธีการทำ
น้ายาล้างจาน
ให้คำปรึกษาหารือในการจัดตั้งกลุ่มและส่งเสริม
อาชีพ

ประเมินผลความสำเร็จ

ก่อนการดำเนินการ

1. ราษฎรประกอบอาชีพส่วนตัวของตนเอง ไม่มีการรวมกลุ่มเพื่อสร้างคุณภาพและเพิ่มปริมาณ
ผลผลิต
2. ชาวชุมชนมีรายได้ต่ำ เนื่องจากประกอบอาชีพไม่เป็นหลักแหล่งและการทำงานเป็นไปตาม
ฤดูกาล

หลังการดำเนินการ

1. ราษฎรรวมกลุ่มกันทำอาชีพเสริม โดยสมัครเป็นสมาชิกศูนย์ส่งเสริมอาชีพธุรกิจชุมชนและพัฒนา
ชุมชนจำนวน 105 คน จัดตั้งกลุ่มอาชีพ 4 กลุ่ม แบ่งเป็นกลุ่มเลี้ยงไก่ 12 คน กลุ่มจักสาน 20
คน กลุ่มทำน้ายาล้างจาน 36 คน และกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร 10 คน ส่วนสมาชิก
คนอื่นเข้าร่วมหุ้นแต่ไม่ได้เข้ากลุ่มดำเนินงาน
2. ชาวชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการรวมกลุ่มอาชีพ เช่น กลุ่มน้ายาล้างจานมียอดขายประมาณ
เดือนละประมาณ 1,000 ต่อกลุ่ม

อุปสรรคและการแก้ไขปัญหา

อุปสรรค	การแก้ไขปัญหา
1. การผลิตไม่ต่อเนื่อง เนื่องจากสมาชิกกลุ่มมี เวลาว่างไม่ค่อยตรงกัน	1. ทำสต็อกสินค้าเก็บไว้เพื่อให้มีปริมาณ เพียงพอสำหรับการจำหน่ายและป้องกัน การขาดตลาด
2. ผลิตภัณฑ์ไม่ค่อยเป็นที่รู้จัก เนื่องจากขาดการ ประชาสัมพันธ์	2. ประชาสัมพันธ์สินค้าผ่านหอกระจายข่าว ประจำหมู่บ้าน และให้เพื่อนสมาชิกกลุ่ม โฆษณาสินค้าแบบปากต่อปาก
3. ตัวบุคคลมีความรู้ความสามารถไม่ตรงกับ ตำแหน่งที่ได้รับ เช่น ผู้ที่มีหน้าที่จัดจำหน่าย สินค้าไม่มีความสามารถในการหาลาดมา รองรับผลผลิต	3. เปลี่ยนให้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถ ตรงกับงานเข้ามารับตำแหน่งแทน หรือให้ ความรู้และอบรมเพิ่มเติมบุคคลเดิมเพื่อ เสริมสร้างทักษะการทำงานในตำแหน่งที่ ได้รับ

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. การประสานงานอย่างเข้มแข็งระหว่างชุมชนและ อบต. ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีมาตรฐานและหาช่องทางจัดจำหน่าย
2. การโฆษณาประชาสัมพันธ์สินค้าให้เป็นที่รู้จักแพร่หลาย เพื่อสร้างโอกาสในการเข้าถึงกลุ่มลูกค้า
3. ภาวะผู้นำของตัวแทนกลุ่มที่จะช่วยให้การรวมตัวของสมาชิกเป็นไปอย่างเข้มแข็งและยั่งยืน
4. ศักยภาพของสมาชิกแต่ละกลุ่มในการผลิตสินค้าและหาตลาดเพื่อให้สินค้าที่ผลิตออกมามีคุณภาพและมียอดจำหน่ายที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง

ความยั่งยืนในการดำเนินการ

ขณะนี้ศูนย์ส่งเสริมอาชีพธุรกิจชุมชนและพัฒนาชุมชนมีเครื่องมือและอุปกรณ์สำหรับกลุ่มอาชีพต่าง ๆ อย่างครบครัน และวางแผนจะขยายกิจการโดยเพิ่มกลุ่มอาชีพ คือ กลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้าชุดนักเรียน และชุดกีฬา อีกทั้ง อบต. ให้การสนับสนุนเป็นอย่างดี ทำให้การดำเนินการของกลุ่มมีความต่อเนื่องและยั่งยืน

บทเรียนที่ได้รับ

การสร้าง ความเข้มแข็งให้กับกลุ่มอาชีพในชุมชนจะต้องอาศัยผู้นำที่มีคุณภาพมีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับงานที่ทำ และมีการตลาดที่แข็งแกร่ง

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

ชื่อ-นามสกุล : นายอุสมาน อับดุลเลาะห์
ตำแหน่ง : นายกองค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนอก
ที่อยู่ : หมู่ที่ 2 ตำบลบ้านนอก อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี
เบอร์โทรศัพท์ : (01) 766-1734

ชื่อ-นามสกุล : นายขจรพงศ์ มีขำ
ตำแหน่ง : ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนอก
ที่อยู่ : หมู่ที่ 2 ตำบลบ้านนอก อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี
โทรศัพท์ : (073) 499-380, (01) 898-6704

ชื่อ-นามสกุล : นางสาวใจ บุญส่ง
ตำแหน่ง : เลขานุการศูนย์
หน่วยงาน : ศูนย์ธุรกิจชุมชนและพัฒนาชุมชน
โทรศัพท์ : (09) 879-8276

ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีที่มีการริเริ่มวิทย์ใหม่ : พ.ศ. 2545

ประเภทของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	องค์การบริหารส่วนตำบล
สถานที่ตั้ง	หมู่ที่ 2 ตำบลบ้านนอก อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี 94130
ขนาดพื้นที่	12.8 ตารางกิโลเมตร
งบประมาณรายจ่าย	2,590,730 บาท (ปีงบประมาณ 2545)
งบประมาณรายได้	4,387,724 บาท (ปีงบประมาณ 2545)
จำนวนข้าราชการ พนักงานท้องถิ่น และลูกจ้าง	5 คน ทั้งหมด 3 คน ข้าราชการ/พนักงานท้องถิ่น 2 คน ลูกจ้างชั่วคราว
จำนวนประชากร	3,914 คน
จำนวนครัวเรือน	815 ครัวเรือน
สัดส่วนการประกอบอาชีพ	80% รับจ้างทั่วไป 20% เกษตรกรรม
ลักษณะของเมืองและ วิถีชีวิตประชาคม	พื้นที่ตำบลบ้านนอกมีลักษณะเป็นที่ลุ่ม มีคลอง ชลประทานไหลผ่าน 2 สาย ดินเป็นดินทราย ไม่ค่อย อุดมสมบูรณ์ แต่สามารถเป็นแหล่งประกอบอาชีพด้าน ประมงหมู่บ้านและปศุสัตว์ได้ โดยทั่วไปคนในชุมชนมี ฐานะยากจน ต้องเดินทางไปทำงานในตัวเมืองและ ประเทศเพื่อนบ้าน เช่น มาเลเซีย บรูไน และ ซาอุดีอาระเบีย ทำให้ชุมชนขาดความเชื่อมโยงซึ่งกัน และกัน ความสัมพันธ์ภายในครัวเรือนและชุมชนมี ลักษณะค่อนข้างห่างเหิน